

CJJ04 Morfologie – seminář: Úkoly na týden 30. 3. - 3. 4.: řešení

1. Afixy v následujících slovech rozdělte na **derivační** a **flexivní**. U derivačních uveďte jejich lexikální kategorie (N, A, V).

Tady mnozí z vás nedodrželi zadání, tj. rozdělit afixy do dvou typů, které jsou přítomny u všech příkladových slov!

služ-**eb_N-n_N-ách** (služ-b(-a) → služ-eb-n(-a))

chod-**c_N-ům**

jar-**n_A-ím**

suk-**ov_A-ic_N-e** (suk-ov(-ý) → suk-ov-ic(-e))

brigád-**nič_N-iv-t** (brigád-ník → brigád-nič-i(-t))

2. Označte slova s kontextovou flexí uvnitř.

šéfkuchař, třírohý, odpoledne, dvoupokojový, předpokoj, milionty, pětihran, předozadní

-í, -ou, -i = pádové koncovky číslovek

3. Vypište všechny afixy, které v následujících větách vyjadřují nějaký typ shody. U každého uveďte jeho AGR rysy.

Tento úkol dopadl katastrofálně! Cílem nebylo u každého slova uvádět jeho gramatické rysy, ale jen ty, které vyjadřují shodu, viz zadání. Např. „byla“ je sice préteritum, ale to není shodový rys (čas se shoduje se subjektem???) a není ani vyjádřen sufixem -a, ale participiálním -l. Podobně „kamarádům“ je sice dativ plurálu maskulina, ale opět nejde o shodu, atd...

Taky bych Vás chtěla poprosit, abyste používali mezinárodně srozumitelnou terminologii jako singulár, plurál, nominativ, akuzativ atd. Abychom se někam posunuli od ZŠ:)

Zdroje shody (tj. subjekty a hlavy NP) jsou podtržené:

Naš-**e_{nom.sg.fem}** Marie byl-**a_{sg.fem}** včera sam-**a_{nom.sg.fem}** doma.

(**vy**) Chtěl-**i_{pl.masc}** bys-**te_{2.pl}** s námi jet k jej-**ím_{dat.pl.masc}** kamarádům na chatu?

(**my**) Nebude-**me_{1.pl}** vám dávat žádn-**á_{acc.pl.neu}** dalš-**í_{acc.pl.neu}** doporučení.

(**já-masc**) Js-**a_{sg.masc}** nemocen-**Ø_{sg.masc}**, nechc-**i_{1.sg}** k tobě chodit, aby-**ch_{1.sg}** tě nenakazil-**Ø_{sg.masc}**.

4. Uveďte příklady sloves, která

Možná by stálo za to nevynalézat kolo a podívat se do gramatik nebo NESČ, kde jsou tyto věci popsány. V NESČ je dokonce (velmi detailně zpracované) heslo Verbální substantivum.

a) nemají verbální substantivum

např. modální slovesa (*moc* - **možení*, *smět* - **smění*), *stát se* - **stání se* (viz heslo Verbální substantivum v NESČ)

b) mají dvě různé formy verbálních substantiv (Nemám na mysli dvojice lišící se prefixem jako čtení – přečtení, kde každé ze substantiv patří k jinému slovesnému lexému: číst – čtení, přečíst – přečtení)

- rozdíl v sufixu (-n n. -t): některá slovesa s otevřeným kořenem, např. *sání/sátí*, *plení/pletí*,

- rozdíl v tematickém sufixu: některá slovesa typu *začít*, např. *napnutí/napětí*, *setnutí/stětí*

- rozdíl v palatalizaci kořene: některá slovesa typu *prosit*, např. *mísení/mišení*, *čistění/čištění*, *mrazení/mražení*, *řadění/řazení*